

MBVOM d.t.v. SG

Verzenddatum
16 november 2020

Onze referentie
[REDACTED]

Telefoon

E-mailadres
[REDACTED]@owinsp.nl

Datum ontwerp
13 november 2020

c.c.
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Aanwijzing voor registratie/archivering:

- **Afgedaan**
- **Deponeren**

nota

Centraal examen 2021

Zoals op 12 november besproken in de stuurgroep COVID-19 OCW-IvHO bericht ik u hierbij over onze zienswijze op mogelijke scenario's rondom het centraal examen in het voortgezet onderwijs in 2021.

Algemeen uitgangspunt

De inspectie pleit voor een regulier, volwaardig centraal examen in 2021. Met meer onderwijstijd en een extra herkansing kunnen leerlingen eventuele achterstanden inhalen. Het verlagen van de exameneisen of van de absolute normering is wat ons betreft ongewenst. Leerlingen krijgen dan een afgewaardeerd diploma en zijn mogelijk minder goed voorbereid op het vervolgonderwijs. Het is belangrijk dat expliciet het beeld wordt neergezet dat het centraal examen doorgaat. Ook is van belang dat het CvTE (en Cito) er voor zorgt dat de moeilijkheidsgraad van het centraal examen in 2021 vergelijkbaar is met de moeilijkheidsgraad in andere jaren. Zo borgen we het centraal examen als belangrijk ijkpunt in het voortgezet onderwijs.

Maatregelen op de korte termijn

Uitbreiden van de tijdvakken

Het uitbreiden van de tijdvakken biedt ruimte om de centrale examens te laten doorgaan zonder inhoudelijke wijzigingen aan te brengen. Leerlingen krijgen hierdoor meer tijd om zich voor te bereiden. Duidelijk is dat deze keuze extra inspanningen vraagt van leerlingen en docenten.

CSPE

Het centraal schriftelijke en praktische examen (CSPE) zou omgezet kunnen worden in een schoolexamen. Het zou goed zijn als het CvTE het CSPE wel aan scholen ter beschikking stelt.

Eventuele andere maatregelen

Het aantal centrale examens

Het aantal centrale examens zou beperkt kunnen worden. Daarbij zijn er verschillende mogelijkheden: enkel centrale examens afnemen voor de

kernvakken, enkel voor de kernvakken en daarnaast voor één profielvak, of centrale examens afnemen voor de kernvakken en alle profielvakken.

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]. Het is de komende maanden vooral zaak om de onderwijstijd zo effectief mogelijk te benutten. Er is nu ook nog onvoldoende inzicht in de achterstanden die de leerlingen hebben opgelopen. Mocht blijken dat de omvang van die achterstanden voor groepen leerlingen zo omvangrijk is dat maatregelen worden overwogen, dan zouden wij de voorkeur geven aan een extra (her)examen in december 2021.

Normering centraal examen

Het is belangrijk om vast te houden aan de absolute normering van het centraal examen als ijkpunt (de lat op constante hoogte). Dat maakt het blijvend mogelijk om de voortgang en eventuele achterstanden in beeld te krijgen en om aan te geven waar met name sprake is van achterstanden; in welke regio's, bij welke scholen, afdelingen en/of groepen leerlingen. Een eventuele inzet op relatieve of 'passende' normering lijkt ingegeven vanuit het belang van de leerling, maar het is de vraag is of dit werkelijk in het belang van de leerling is. Een dergelijke inzet zou het de komende jaren moeilijk maken om de kwaliteit van het stelsel te blijven monitoren en de waarde van het diploma te garanderen.

Aan het CvTE hebben we een nauwkeurige onderbouwing gevraagd van de stelling dat de moeilijkheidsgraad van het centraal examen dit jaar niet goed is vast te stellen. De vraag daarbij is ook of alle bestaande mogelijkheden om de moeilijkheidsgraad vergelijkbaar te krijgen met die in andere jaren uitputtend zijn onderzocht. Wellicht kan het (wel gekalibreerde) examen van 2020 ingezet worden in 2021, of anders eventueel oude calamiteitenexamens of -items.

Oplossingsrichtingen voor het zakken van leerlingen

Als het centraal examen in 2021 qua moeilijkheid vergelijkbaar is met het centraal examen in andere jaren, dan kan het zijn dat er meer leerlingen als gevolg van opgelopen achterstanden niet aan de verwachtingen kunnen voldoen, en dat zij zakken. Hiervoor zien we de volgende twee oplossingsrichtingen:

- de leerlingen die zakken gaan voorwaardelijk over naar het vervolgonderwijs, en kunnen in december 2021 herexamens afleggen.
- de leerlingen blijven in het voortgezet onderwijs en leggen herexamens af in december 2021.

Publiek belang

Ten slotte het volgende. Los van het belang van individuele leerlingen – waar deze nota met name over gaat – is er een belangrijk publiek belang gediend met het houden van zicht op de kwaliteit van het Nederlandse onderwijs. Het loslaten van een stabiel, genormeerd centraal examen zou dit zicht ernstig belemmeren, zowel op het niveau van de besturen en scholen als op stelselniveau.

Verzenddatum
16 november 2020

Onze referentie
[REDACTED]

Inspecteur-generaal van het Onderwijs,

[REDACTED]